

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

25. An liceat in bello innocentes occidere? Et ad firmandam securitatem in futuro an liceat occidere nocentes, vel innocentes, quorum revelatio timetur? Et in principio hujus resolutionis ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76429](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76429)

nocentes: si verò sint innocentes, non possunt occidi: etiam illi, qui miserunt, non stent promissis. Hæc ille.

3. Cuius sententiam docet etiam Villalobos in *summa tom. 2. tract. 5. difficultate 12. num. 16.* ita asserens. *Quanto a los que estan dados en rehenes, se ha de dezir, que si los de su parte quebran las paçes, aunque no los puedan matar los que los tienen en rehenes, se no tienen culpa, agora porque son innocentes y no capaces della, ora porque no fueron causa de que los suyos las quebrassen, mas con todo esso, los podran detener por carinos.* Ita Villalobos, & ante omnes ex Victoria Ludovicus Molina de *iustitia tom. 1. tractat. 2. dispnt. 120.* & Reginaldus *tom. 2. lib. 21. capit. 8. numer. 114.* Vnde non est audiendus Filiucius.

RESOL. XXII.

An licitum sit occidere obsides, quando adversarij non stant promissis?
Et an in tali casu, qui occidunt obsides, dicantur innocentes occidere? Ex part. 5. tract. 4. Ref. 35.

Sup. hoc in Ref. præterita.

§. 1. **A**ffirmatiuè respondet Azorius *tom. 3. lib. 2. cap. 7. quest. 16.* vbi sic ait. Quæritur an licitum sit occidere obsides, si hostes fidem fregerint? Respondeo esse licitum, nam ea conditione dantur obsides, vt hostes fidem seruent, item quia aliter pax & securitas ex bello haberi non possit: item quia aliter hostes semel deuicti in officio contineri non possent. Ita ille.

2. Non desinam tamen hic adnotare Bonacinam de *contract. disp. 2. quest. vlt. sect. 1. pun. 7. num. 2.* contrarium docere, sic enim asserit. Patet neque licitum esse occidere obsides innocentes, licet qui eos miserunt, non stent promissis. Ratio est, quia intrinsecè malum est occidere directè innocentem. Hæc ille qui pro hac sententia citat Victoriam & Lessium qui quidem de hoc casu in particulari nihil agunt, solum ibi asserunt innocentes non esse occidendos, quod Azorius non negat; difficultas est an in tali casu qui occidunt obsides, dicantur innocentes occidere; & hoc probare debebat Bonacina.

RESOL. XXIII.

An in bello licitum sit vti in insidijs, stratagematis, & sit standum promissis?
Et quid, si fidem dedisses hosti non vtendi in insidijs, nisi forte coactus dedisses, quia tum etiam firmatam iuramento implere non debes? Ex part. 6. tractat. 4. Ref. 10.

§. 1. **R**espondeo affirmatiuè: quia hoc nec per se malum est, & sæpè ad obtinendam victoriam aut necessarium, aut valde vile. Ita Coninch *disp. 31. de bello, dub. 7. num. 109.* & alij communiter. Excipiendus tamen est casus, quo fidem dedisses hosti non vtendi in insidijs, quia tunc deberes fidem seruare, & promissa implere, vt optimè dicit Diuus Thomas in *2. 2. q. 40. art. 3.* Nisi fortè, vt bene obseruat Castrus Palauus *tom. 1. tract. 6. disp. 4. num. 4.* coactus dedisses; quia coactio promissionem annullat; aut si promissio in graue damnum boni communis Reipublicæ vel Religionis cederet; quia tunc etiam iuramento firmata impleri non deberet, vel tandem si hostis violaret in toto vel ex parte fidem

vicissim datam. Duallius in *2. 2. tract. de circumstantijs, q. 16. art. 8.* addit, quòd si circumstantiæ, & conditiones, cum quibus facta est promissio, mutentur, quorum mutatio si tunc præstita fuisset, non fuisset facta promissio; aut saltem si fuisset impudens iam maximam arguisset; in hoc casu censetur defuisse voluntas promittendi, & sic promissio illa non obliget. Ita ille. Vide etiam circa præsentem questionem Layman *lib. 2. tract. 3. c. 12. num. 10.*

RESOL. XXIV.

An liceat totam Ciuitatem Militibus derisipiendam dare? Ex part. 6. tract. 4. Ref. 21.

§. 1. **P**er se loquendo licet aliquando id efficiatur quando scilicet, ipsa oblatiua refrenando id meruit, iudicaturque necessarium, aut valde expeditum, vt milites spe prædæ eam ferentius oppugnent, ac alia: Vrbes deterentur, ne tam obstinate resistant. Est communis, & patet ex communi præxi à Principibus sine reprehensione vsurpata. Bene tamen multi notant id sæpè minus conuenire ob multa scelerum, quæ milites ea occasione communiter perpetrant: multos vt pecunias extorqueant, crudeliter torquendo, matronis ac virginibus vim inferendo, &c. Ob quæ ea concessio per accidens est illicita, quod ad supradictos fines non est aliquo modo necessarium. Et si quando concedatur, duces tenentur huiusmodi scelerum, quantum possunt, impedire, ea seuerè prius prohibendo, ac demum puniendo eos, qui in his fuerint obprehensi. Et ita docet Layman *lib. 2. tract. 3. c. 12. num. 2.* Reginaldus *tom. 2. lib. 21. c. 8. n. 115.* Coninch *disp. 31. de Bello dub. 7. n. 127.* Castrus Palauus *tom. 1. tract. 6. disp. 6. punct. 4. num. 28.* Valentia *tom. 3. disp. 3. q. 16. punct. 3.* Molina *tom. 1. tract. 2. disp. 122.*

RESOL. XXV.

An liceat in bello innocentes occidere?
Et ad firmandam securitatem in futuro, an liceat occidere nocentes, vel innocentes, quorum, rebellata iuramentum?
Et in principio huius Resolutionis explanatur quomodo nomine innocentes intelligatur? Ex p. 6. tract. 4. Ref. 11.

§. 1. **R**espondeo innocentes esse infantes, mulieres, Rusticos ad Agriculturam euntes & redeuntes, & in agro laborantes, Legatos & Oratores; Peregrinos, & Exteros, & Mercatores. Hoc supposito.

2. Affero per se, ex intentione non posse hæc damna innocentibus inferri: quia bellum pœna est, & nulla pœna innocenti iuste imponitur. Per accidens autem potest innocentibus damnum inferri: quatenus non cauetur eorum incommodum, & fit aliquid ad comparandam victoriam, ex quo innocentes læduntur, v.g. potest vrbs impugnari iniectis iaculis, & tormentorum globis, quamuis verisimile sit aliquos innocentes occidendos esse; possunt euerri turres, aut turris subiecto igne sulphureo, etiam si simul nocentes & innocentes corruant, vel opprimantur. Ratio est, quia percussio innocentium tunc accidentaria est, & præter intentionem. Nec tenetur qui iustam belli causam habet, desistere, à consequtione propeq; iuris propter incommodum, quod inde in innocentes redundat. Si ergo finis bellum licitus est, & media, sine quibus consequi non potest hæc bunt. Adde talem occasionem non esse belligerantibus impurandam, cum illam non

non intendant, sed solum permittant videntes iure debito.

3. Sed licet hæc vera sint; aduertit tamen Castrus Palaus tom. 1. tractat. 6. disputat. 5. punct. 4. numer. 9. & Valentia tom. 3. disput. 3. quasi. 16. punct. 3. semper considerandum esse, an finis belli præponderet innocentium morti, & damnis aliis inferendis: quia non est licitum suam utilitatem propriam cum iactura aliorum grauissima quarere. Et idem rectè obferuat Lorca in 2. 2. D. Thom. sect. 3. disputat. 54. num. 3. ex Syluestro, si quæ damna innocentium nihil referunt ad finem belli; non posse iuste inferri: quare si bellum commodè geri potest absque eo vt innocentes agricolæ bonis suis spoliarentur, iniuste spoliantur. Et ex Bañez obferuat Villalobos in summ. tom. 2. tract. 5. difficult. 12. num. 10. que si en vn lugar huuiesse gran numero de innocentes, y poco delinquentes non seria licito de subnyrlos a todos por ser mas el mal que sigue, que el bien que se procura.

4. Vnde ego olim dixi rem fuisse scriptulosam immittere globum igneum in quadam Tirimæ & Tarcarum vbi Christiani in maximo numero aderant.

5. Sed hic obiter quærent aliqui, an ad confirmandam securitatem in futurum liceat occidere nocentes, vel innocentes, quorum rebellatio timeatur? Quidam concedunt posse occidi vtroque. Sed innocētibus rigida est sententia: quia videntur puniri non propter id quod egerunt, sed quod acturi sunt, quod est iniquum: tum etiam quia incerta est futura rebellio innocentium, & multis aliis modis cauere potest. De nocentibus etiam non existimo licitè occidi propter solum rebellionis periculum, quamuis in eis probabilius timeri possit: quia etiam esset punire propter peccatum nondum commissum; cum aliter vitari possit periculum. Sed si aliàs essent morte digni, prudenter & consultius fieret occidendo, quàm remittendo pœnam; vt exequendo iustitiam simul etiam provideatur futuræ securitati. Securitas ergo non est sufficiens causa, vt inferatur mors, est tamen sufficiens, vt non remittatur. Et hæc omnia docet Lotca in 2. 2. disp. 54. n. 8.

RESOL. XXVI.

Au bona innocentium possint in bello diripi, & denasari?

Et an huiusmodi bona ipsi postea sint restituenda, præsertim cum sint bona innocentium, qui ad Republicam hostilem non pertinent, vt bona Ecclesiarum & Ecclesiasticorum, &c?

Et an tali privilegio Immunitatis gaudeant omnia bona quorumcumque sint, si in Ecclesiam ad custodiam reponantur?

Et an possit oppugnari Ecclesia, quando est incastellata, id est munita more castrorum, &c? Ex part. 6. tract. 4. Ref. 12.

Respondent communiter affirmatiuè non per se, sed per accidens, in quantum fuerit necessarium ad finem belli consequendum: maxime si credas illis bonis aduersarium vsurum, vt te iniuste opugnet.

2. Sed difficultas est, an huiusmodi bona ipsi postea sint restituenda, præsertim cum sint bona innocentium, qui ad Republicam hostilem non pertinent, & affirmatiuam sententiam à fortiori tenet Lorca in 2. 2. Diu. Thomæ, sect. 4. disputat. 54. Tom. VII.

numer. 10. & 11. Putat enim in huiusmodi prædationibus non posse lædi innocentes, nisi per accidens, quatenus propter belli impetum, & temporis breuitatem discerni non potest, quæ sint bona nocentium, & quæ innocentium. Quare si cerè constaret, quæ sint bona innocentium, non possent diripi: propter quod non licet diripere bona Ecclesiarum, & similia.

3. De bonis autem immobilibus dicendum est posse victores accipere non solum ea pro quibus contendeatur, si contentio erat pro possessione: sed etiam omnes belli sumptus, & restitutionem nocentium, quæ occasione belli accepta sunt. Hæc autem accipienda sunt de bonis nocentium, præsertim Principis & Communitatis, & possunt accipi de bonis confusis, & permixtis nocentium & innocentium. Credo tamen accipi non posse de bonis eorum qui manifestè innocentes sunt. Ita Lorca.

4. Sed ad hoc dubium ita respondet Becanus in 2. 2. capit. 25. quasi. 12. numer. 7. Si illa bona consumpta sunt propter necessitatem belli, neque ex illis facti sumus locupletiores, non tenemur ea restituere. Ratio est, quia neque tenemur ex parte rei acceptæ quæ iam perit, & ex qua non sumus facti locupletiores, vt suppono: neque ex parte iniusta acceptionis, cum licitè & sine culpa acceperimus. Hostes tamen, quia sua culpa fuerunt causa acceptionis, tenentur ad restitutionem: vnde quando paciscimur cum hostibus, vt præsent nobis condignam satisfactionem pro illatis damnis, simul paciscendum est, vt restituant innocentibus, quæ illis ipsorum culpa ablata sunt. Si autem eiusmodi bona non sunt consumpta propter necessitatem belli, sed vel in proprios vius consumpta, vel adhuc supersunt, tenemur ea dominis suis restituere. Ratio est, quia nullum ius habemus ad eiusmodi bona, nisi quatenus necessaria sunt ad bellum: si ergo vel supersunt, vel consumpta sunt extra necessitatem belli, nullo iure excusantur ab onere restitutionis. Vide etiam Molinam tom. 2. tract. 2. disp. 121. conclus. 1. & 2. Valentiam tom. 3. disp. 3. q. 16. punct. 3. aliter sententia licitè innocentes spoliari suis bonis in bello iusto.

5. Verùm licet contra sententiam negatiuam Petri Lorca insurgat Coninch disputat. 31. de bello, dub. 7. numero 112. & sequentibus, tamen illi adhæret Castrus Palaus tom. 1. tractat. 6. disputat. 5. punct. 4. numero 21. vbi mordicus contendit victoria reportata adesse obligationem restituendi bona innocentium: tametsi ex eorum occupatione locupletior non euaseris, quia innocens, & qui pars non erat Reipublicæ offendentis, non tenebatur tibi donare sua bona, vt tu ius proprium recuperares; quia non eras abolutè & simpliciter pauper, sufficiebat enim ea tibi mutuo dare, atque ad eò ex tacito contractu manes obligatus.

6. Sed quidquid sit de hoc, certum est in omni sententia duo valde notanda. Primum, qui culpabiles sunt, in omnibus dictis casibus teneri innocentibus restituere omnia damna, quæ hi ratione illius culpæ incurrunt, quia illi sunt horum omnium iniusta causa: immò credo, qui iustum bellum gerunt, non posse scientes vllum damnum inferre innocentibus, quando aliter possunt ompinè integram satisfactionem obtinere; quia tunc cum nulla sit necessitas, cur hi aliorum culpa grauentur, aequitas non patitur hoc fieri.

7. Secundum; excipiendos esse Ecclesiasticos, quos, si innocentes sunt, ob aliorum culpam grauari.

Sup. hoc in Ref. seq. 9.